

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De multiplici gratiaru[m] actione. Cap. XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

incumbunt, orant Deum ardentissimè, vt illos affligi in hac vita faciat quàm maximè, sine eius offensa, & sine impedimento eius gloriæ. Quod enim licet aptare, licet & petere à Deo: Sancti autem omnes eximij, optabant perpetuis crucibus aduersitatum onerari. Ideò S. Iob dicebat,

Iob. 6. 8. 9. 10.

non ex tædio, sed ex desiderio & amore crucis: *Quis det, vt veniat petitio mea, & quod expecto, tribuat mihi Deus? Et qui cepit ipse me conterat, soluat manum suam, & succidat me: & hæc mihi sit consolatio, vt astigens me dolore, non parcat.* Et vit secundum cor Dei Dauid, vt pòderat Abbas Theodoros apud Cassianum, orans pro salutari emundatione, quam patit tribulatio, petebat à Deo: *Proba me Domine, & tenta me, vt renes meos, & cor meum.* Ieremias quoque: *Corripi nos Domine.* Similia his petebat S. Franciscus teste S. Bonaventurâ in eius vita. Et noster S. Xaverius cum Bononiæ, ante iter Indicum, Deo reuelante per S. Hieronymum apparentem, cognouisset, se multas cruces in Indiis portaturum, exclamauit: *Plus Domine, plus.* Ita sapiebant ei persecutiones, vt & S. Terefiæ quæ dicebat, non aliam ob causam se velle viuere diuini, quàm vt pateretur plura.

Coll. 6. cap. 1. Pl. 2. 5. 2.

Ier. 10. 2. 4. Lucena in Vita.

Luc. 14. 27.

Matt. 10. 38. 2. Cor. 12. 10.

IOI.

Hinc ei hoc erat in ore: *Aut pati aut mori.* Petendæ ergo sunt cruces à Deo pro nobis crucifixo. Ab illo Deo, qui dixit: *Qui non baulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus.* Et alibi: *Qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus.* Ideò Apostolus nis delectabatur, & dicebat: *Placet mihi in infirmitatibus, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo.*

Octauo Orari potest, pro Beatis, vt illorum gloria accidentalis augeatur. Exempli gratiâ, quilibet Religiosus potest orare, vt eius Ordinis Religiosi sanctè viuant, & aliqui suo tempore canonizentur: vt alia beneficia à Deo & hominibus percipiant, & hinc Fundator gaudium accidentale percipiat ex hac re, vel in Deo visa, vel per reuelationem à Deo ipsi offensa. Id petunt Sacerdotes in Missa quotidie: *Suscipe S. Trinitas &c. vt profis Sanctis ad honorem* (scilicet accidentalem) *nobis autem ad salutem &c.* Vnde Innocentius tertius Papa, Pleriq, inquit, reputant non indignum. Sanctorum gloriam vsque ad iudicium augmentari. & ideo Ecclesiam posse augmentum glorificationis eorum (accidentalis) optare. Idque docet Bellarminus, Suarez, Vasquez, Ioannes Sanchez & alij. Et tale gaudium accidentale est illud Angelorum, Lucæ 15, qui gaudent de peccatore penitentiam agente, vt ait Sotus. Atque hoc sensu B. Virgo Maria reuelauit S. Thomæ Cantuariensi Archiepiscopo, suam gloriam semper in cælis noua sumere incrementa, hoc est, gaudium accidentale semper illi nouum & nouum accedere, ex bonis operibus iustorum, præsertim eius clientum. Idem peti potest pro aliis Beatis, vt ab hominibus piè colantur & honorentur modis in S. Ecclesia vfitatis, qui procul dubio eis à Deo

in cap. Cû Martiæ. 5. 3. de celebr. Miss. Bell. 1. 2. de purg. cap. 18. Suar. 3. p. de Euch. tr. de sacris Missis. disp. 78. in fine. Vasq. de Euchar. d. 2. 3. c. 5. num. 41. San. d. 25. num. 12.

reuelati, sunt eis noua accessio gaudij, atque ita gloriæ accidentalis. Sicut iidem Beati toties gaudium accidentale percipiunt, quoties fidelis Eucharistiam accipit: vt reuelatum fuit S. Gertrudi, & obseruauit Ioannes Sanchez in suis selectis disputationibus.

Sarr. in 4. d. 45. q. 2. a. 2. post 3. concl. S. l. 3. c. 18. 5. 15. disp. 25. q. 11.

CAPVT VNDECIMVM.

De multiplici Gratiarum actione.

Virtus gratitudinis, quam Deo ex multis capitibus debemus, ob beneficia in nos collata & promissa, & conferenda, quinque actus habet, bene explicatos à nostro Theophilo Raynaudo in aureo opere de virtutibus & virtutis, quod præclaris sacrorum & profanorum Doctrinis velut gemmis ornauit.

102. l. 4. sect. 2. num. 144

Primus actus est, estimatio beneficii interna cum memoria eius coniuncta. Secundus, acceptio benigna, declarata in externa reificatione estimationis interna beneficii à Deo collati. Tertius est, gratiarum actio ad benefactorem directa, ob estimatum interne & acceptum beneficium. Quartus est, beneficii commemoratio. Quintus beneficii repensio.

Sen. l. 2. de benef. c. 22. 23. 24. Ambr. l. 2. de Off. cap. 25.

Nos hic de tertio actu gratitudinis agemus. Sextum ergo genus affectuum est, gratiarum actio pro beneficiis diuinis. Quæ quisquis ad plenum pandere conatus fuerit, similis esse censendus est illi, inquit B. Laurentius Iustinianus, qui latissima maris fluenta in vase minimo concludere moliretur. Vtrumque enim quamuis impossibile hominibus sit, facilius tamen (si dicere liceat) aquoris vnda concluderentur in vasculo, quàm innumerabilia Dei dona humano valerent promulgari eloquio. Caterum quamuis ex sui multitudinis, magnitudinis, & incomprehensibilitate ineffabilia sint, nequaquam tamen sunt aut regenda silentio, seu præpropalandi impossibilitate spernenda. Consideranda quippe sunt ore, corde veneranda, atque religione colenda, prout paruitati datur mortalium: quæ & si non sufficiunt explicare verbo, pio tamen eadem, & dilatato cordis fateantur affectu. Ipsa siquidem æterni nostri Conditoris summa clementia, non quod valeat homo, sed quid agere concupiscat, approbare cognoscitur. Non enim in actu tantummodo operis, verum etiam in desiderio apud Altissimum, iustorum merita subsistunt voluntatis. Huius dilatata voluntatis effectus præcipuus, est gratiarum actio pro beneficiis diuinis, commendata nobis ab Apostolo

103. l. de obed. cap. 18.

Paulo: *In omnibus gratias agite.* Et alibi: *Implemini Spiritu Sancto, gratias agentes semper pro omnibus.* Quod ne fiat, diabolus, vt ait S. Basilius, *Astiduis suis artificijs nos circumuenire, & mundialis istius vite illecebris inescans, omni conatu efficere studet, vt datorum nobis beneficiorum, Deiq, ipsius memoriam ex animis nostris reuellat.* Valdè enim gratiarum actio pro diuinis beneficiis Deo placet, & nobis plurimum prodest. Et quidem prodest, tū quia merita nostra auget, tum quia, vt infra videbimus, dona Dei noua nobis conciliat, & quodã modò

1. Theff. 5. Ephes. 5. 20. Reg. 1. 1. fusa.

modo exigit à liberali Dei manu: tum quia, vt dixit Deus Pater S. Catharinæ Senenſi, *Manus amoris eſt affectus cordis, qui implet memoriam benefactorum, à me gratioſè ſibi conſeſſorum: ſi vt iugiter me ſollicitum atque gratum, & omnino vitare facit, hominem eſſe negligentem & ingratum: hæc autè ſunt magnæ vtilitates noſtræ.*

Deo verò adeo placet hæc beneficiorū eius recordatio, & pro iis gratiarum actio, vt inter ſines inſtituti & relictī nobis à Chriſto ſacrificij S. B. Charitiſtæ; hic vnus fuerit: *Corpus meum, inquit Chriſtus Dominus S. Brigitæ, Quotidie nūc in altari immolatur, vt tanto amplius me homo diligere, & frequentius beneficia mea recoleret.* Maius autem eſt, gratias agere Deo pro beneficiis, quàm tantum eorum meminiffe. Quod autem plurimum proſit gratiarum actio, experientia confirmat, & Sancti docent. Felix, inquit S. Bernardus, qui ad ſingula dona gratiæ, redit ad eum, in quo eſt plenitudo omnium gratiarum, cui dum nos pro acceptis non ingratos exhibemus, locum in nobis facimus gratiæ, vt maiora adhuc accipere mereamur. Et alio in loco: *Loquere Deo in gratiarum actione, vt ampliatem inuenias gratiam in præſenti. Te proſectò, ait B. Laurentius Luſtinianus, ſi de collatis gratum videri eſſe muneribus, tibi vbiq; potiora largietur.* Non enim minus eſt liberalis Deus, quàm homines, qui tamen, ſi ingenui ſint, gratitudine noſtrâ mouentur, ad maiora beneficia nobis præſtanda. Quod ponderans S. Chryſoſtomus ait: *Si beneficium aliquod ab hominibus accipimus, atque id celebramus, promptiores eos ad bene de nobis merendum reddimus, multò magis Dei beneficia prædicantes ad maiorem beneuolentiam ipſum attrahemus.* Et Deus in quodam raptu reuelauit B. M. Magdalenæ de Pazziſ, vt ſcribit in eius vita eius Confeſſarius Puccinus, *Gratiarum actionem reddere nos aptos, ad recipiendâ in maiore abundantia Dei dona, & gratias à ſumma liberalitate Verbi. Vnde talibus Deus dare ſolet donum præſentiæ huius, de qua agimus, & e contra. Cùm enim Sanctus Baſilius interrogaret, Cur quis excidat à iugi recordatione Dei? Reſponderet: Si quis ſit immemor beneficiorum Dei, & aduerſus bene de ipſo meritum ingratus exiſtat. Merito ergo S. Theodorus ſtudita nos excitat, *Vt ſemper ei agamus gratias, mente ſeruandâ & quâ par eſt acrimoniâ, quò auctiorem eius beneuolentiam paremus.* Et quidem hæc gratiarum actio ſemper deberet eſſe in nobis, vt monet S. Bernardus, quia ſemper aliqua beneficia recipimus à Deo, ſaltem conſeruationem donorum naturæ & gratiæ, quæ ab eo accepimus: ſed cùm hoc ſtatis huius vite non permittat, ſaltem frequentiffimè verſari debemus in actione gratiarum, & feruore in ſingulis, compenſare perpetuitatem, quam non poſſumus adhibere. Extat pulchra & quaſi poëtica cogitatio apud Philonem Hebræum, qui in libro quodam, ex traditione Maiorum ait: Deum creato mundo, in-*

terrogaffe Angelos & Prophetas, quid ſentirent de ſuo opere, & ab eorum vno dictum eſſe, hoc ſolum ad complementum tam magni & perfecti operis deſiderari, vt crearetur vox quædam fortis, potens, harmonica, quæ perpetuò omnes mundi partès ſuo repletet ſono; & quæ neque die, neque nocte vnquam ceſſaret, celebrare laudes, & gratiarum actiones pro incomparabilibus beneficiis tuis &c. Hoc affectu plenus S. Dauid feruenter excurrit in gratiarum actiones, pro beneficiis Dei, & ipſas creaturas cum Sanctis illis pueris Babyloniciſ inuitat ad laudandum Deum pro eius beneficiis; & ipſas creaturas, quaſi Deum laudantes ſuis naturis faciti *Cæli enarrant gloriam Dei &c.* Magis ergo nobis, qui cognitione ad Dei beneficia agnoſcenda præditi ſumus, incumbit aſſidua (quantum ſas eſt) gratiarum actio. In qua vſque adeo ſe exercebat N. P. Didacus Martinez, Regni Peruanii, (ob res præclare & mirabiliter geſtas) appellatus ab incolis Apoſtolus, vt quotidie quadringentis, interdum ſextentis vicibus (quas globulis roſarij numerabat) hæc verba proferret: *Gratiæ Deo, vel: Deo gratias.* Et vt alij quoque facerent, eos inducebat: dicebatque, nullam aliam orationem eſſe breuiorem, atque magis Diuini oculis acceptam; ſi ex affectu puri erga Deum amoris frequentetur, vt ille frequentabat: nam quotidie ad multorum milium numerum, actus amoris erga Deum, quos eliciebat, perueniebant: vt ſcribitur in Summario Proceſſus ex Indiis Romam miſſi, pro impetrandâ eius Canonizatione. Didicerat id à Sanctiſſima Dei Genitrice Maria, quæ, vt ſcribit S. Bonauentura, *Sine intermiſſione benedicebat Deo, & ne fortè in ſalutatione ſua à Dei laudibus tolleretur, ſi quis eam ſalutabat, illa pro ſalutatione ſua, Deo Gratiæ reſpondebat. Denique primùm ex ipſa exiit, vt dum ſalutantur homines Sancti, Deo gratias, dicant.* Cum ergo, perpetuò Diuina percipiamus beneficia, perpetuò in gratiarum actione verſemur, præſertim cùm per eam ad virtutum ſtudia valdè accendamus. Nam, vt ait S. Chryſoſtomus, *Si continuo beneficiorum Dei, quæ in noſtrum genus contulit, recordemur, & ipſi grati erimus, & ad virtutis viam, magna erit exſtimulatio. Quippe manifeſtum, quod beneficia Dei ſecum recogitans, operam dat, ne illis indignus videatur, ſed tanti ſtudiij & gratitudinis eſt, vt & alia conſequenter mereatur.* Ita liberalis eſt Dominus noſter, vt quando videt nos bene & cum gratitudine vti hiſ, quæ iam nobis conceſſit vltro nos poſterioribus maioribusq; muneribus cumulæ.

Et quidem tantò diligentius in aſſiduâ gratiarum actione occupari debemus, diuiniorque beneficiorum æſtimatione & recordatione, quanto minus poſſumus Deo pares gratias referre, obruti magnitudine, & multitudine & aſſiduitate beneficiorum ab eo tanquàm perenni & inexhauſto fonte in nos emanantium. Quocirca bene ſcripſit S. Gregorius Nyſſenus

Pl. 148. 3.
4. 7. 89.
10.
Dan. 3. 59.

104

Med. vitæ
Chri. c. 3.

105.
h. 15. in
Genel.

106.

Exi-

Existimo, inquit, si per totam vitam, orando atque gratis agendo, sermocinationem cum Deo continuemus, tantum ab ea, quam fieri par esset, retributione abfuturi simus, quantum si nec omnino quidem ab initio remunerari benefactorem in animum induxissemus. In tres partes spatium temporis diuiditur: in prateritum, presens & futurum. In tribus beneficium Domini deprehenditur. Si quod presens est, consideraueris, per ipsum uiuis si futurum, ille tibi earum rerum, que sunt in expectatione spes est: si prateritum, non esses, nisi ab illo factus esses. Id ipsum quod natus es, ab illo beneficium accepisti. Ac postquam natus es, beneficio afficeris, dum per illum & uiuis & moreris, ut inquit Apostolus. Rerum futurarum spes ex eodem beneficio pendet. Tu uero solus presentis compos es. Itaque si uel per omne uita tempus gratias pro Deo non intermiseris, uix presentis temporis gratiam explebis: cum interim nullam rationem excogitare possis, quae uel futuri, uel prateriti temporis debita compensentur.

Quod si hac sola beneficia naturae cum bestiis communia non possumus pari gratiarum actione Deo rependere, quanto minus prestantiora gratiae & gloriae munera & donae. Conemur ergo quantum possumus in gratiarum actione uersari, his fere modis gratias agendo.

107.
h. 2. in 2.
Corinth.

Primò. Pro communibus beneficiis. Primùm, pro uniuerso terrarum orbe, omnibusq; commodis gratias agimus, inquit S. Chrylостomus: Nam est communia Dei beneficia sunt, tamen tu quoque in communi es salutem consecutus. Eoq; nomine, tum ex priuata tua, communem gratiarum actionem debes, tum pro communi priuata Deo laudem abs te offerri aequum fuerit. Talem pro beneficiis communibus actionem gratiarum Christus Dominus appellat, monile sponsae suae. Nam instruens S. Brigittam, quam in Sponsam suam acceperat, quomodo se ornare deberet, ait: Debet sponsa habere signa Sponsae sui in pectore, hoc est, attendere beneficia & opera, quae pro te feci, scilicet quam nobiliter te creauit, dando tibi corpus & animam. Quam nobiliter te dotauit, dando sanitatem & temporalia. Quam dulciter te reduxit, cum pro te mortuus fui, & hereditatem tibi restitui si uolueris eam habere.

108.
l. 1. Reg.
cap. 1.

Hoc solenne erat nostro Patri Petro Fabro, de quo sic Orlandinus in uita eius: Non priuata solum, sed communia Dei beneficia, gratia recolbat memoria. Haud ignarus, non minus propter illa, quam propter haec, diuina liberalitati debere, ac dolebat in id genus beneficium non animaduerti ipsam bene merentis Dei uoluntatem. Nam inter homines id usu uenire, ut quod quisque operis molitur, in eo ceteri attentam inspiciant mente, ecqua ipsorum habita ratio sit: ecqua memoria, & cogitatio fuerit, quam honorificè, quam beneuolè sint accepit. In donis autem muneribusq; dignis raro quengquam mentem ad eternam illam optimam illius & maximi Principis uoluntatem, ad illudq; placitum, charitatis & dignitatis immensa, quo in suis operibus maximis, in condendo mundo, in redemptione gentis humanae, in caelesti

109.
l. 2. c. 1.

gloriae preparanda, priuatum nominatimq; ipsum respexit, ac tantoperè honorauit.

gloriae preparanda, priuatum nominatimq; ipsum respexit, ac tantoperè honorauit.

Verumenimurò in hac gratiarum actione pro beneficiis communibus, seruanda est praecleara doctrina Philonis: Quoties, inquit, subit tuum animum uoluntas agendi Deo gratias propter mundum conditum, age & pro uniuerso & pro integris eius partibus, tanquam animalis perfectissimi, atque, ut clarus loquar, pro Caelo, pro sole, pro luna, ceterisq; uel fixis uel erraticis sideribus. Deinde pro terra, cum suis animantibus & stirpibus, pro mari, ac perennibus, torrentibusq; fluminibus, & his quae uictum in eis sibi quaerunt. Deniq; pro aere ac huius partibus: Nam hyemis, aestas, uer, autumnus, anni tempora, tuenda uita necessaria, mutationes sunt aëris, commoda rebus subluariibus. Quod si quando gratias pro hominibus, id non in genere tantum fieri oportet, sed speciatim iuxta distinctiones praecipuas: pro uiris ac mulieribus, pro Graecis ac Barbaris, pro insularibus aequè ac pro continentem colentibus. Item si pro uro uero uota facis, diuidenda sunt non in minutias, sed in ea quae sunt potissima, uer res animi ac corporis, & rationis atque sensuum. Non est enim ingrata Deo, pro his singulis gratiarum actio uel deprecatio.

Porrò tantò alacrius gratiae sunt agendae Deo, pro beneficiis collatis aliis hominibus, quia talis gratiarum actio, est causa, ut iidem noua beneficia conferantur à Deo. Obseruauit hoc piè S. Chrylостomus, ponderans illa uerba Noè, Filio Sem impertientis benedictionem, quam non tam ad filium quam ad ipsum Deum dirigebat: Benedixit, inquit, Dominus Deus Sem. Hoc forte quis dixerit, non est benedicere Sem, imò uerè ualde benedixit eum. Quando enim Deus benedicitur, & aguntur illi gratiae ab hominibus, tunc uerborum ab illo solet ista benedictio dari, propter quos ipse benedicitur. Itaque benedicens Deum, debitorem ipsum fecit maioris benedictionis, auctore, fuit Sem, maioris retributionis, quam si ipse pro se benedixisset.

Ad hoc caput referenda est gratiarum actio pro beneficiis à Deo concessis Humanitati Christi Domini, & Beatissimae eius Matris, ac omnibus aliis Sanctis, tum dum uiuerent, tum iam beatis. Quod quam acceptum sit & illis Sanctis, & ipsi Deo, nobisque uiri, uel hinc potest dici, quòd S. Gertrudis audierit à Domino inter alia mira sibi promissa: Quot uicibus aliquis Deum cum deuotione laudaret, aut gratias ageret Domino pro beneficiis Gertrudis collatis, tot uirtutibus siue gratis spiritualibus Dominus ipsum laudantem uellet ditare, si non in instanti, certe tamen tempore congruè. Idem P. Petrus Faber, ut ibidem scribitur. Pro ipsis quoque beatis hominibus, proq; Angelis, plurimum gratulabatur, assidue perpendens animo, beneficia in eos profecta diuinitus, & sigillatim magno sensu gratias de iis eorum nomine, agens. Quod sane officium, pro immenso illo gratiarum agendarum debito, quo se obstrictos ac pane oppressos Caelites uident, haud dubie ipsis gratissimum accidit, ac nobis est summè frugiferum. Denique nullum erat in quengquam diuina monumentum benefi-

fructu cuius non se debitorem arbitrareretur. Quicquid cupiam bene eueniret, vice cuiusque, Vicarius omnium, profusibat illud ad benedicendum. Quicquid videret, audiret, prosperum ac latum, in eadem voces promittebat confessionis & laudis. Cum villarum amantissimam agrorum fecunditatem, oliuetorum speciem, vinearum pulchritudinem, oculis peregrinando lustrabat, erant protinus ad Deum mente, pro possessoribus ac Domini gratias agebat. Hoc S. Chrysolom. docuit: *Aequum est, ut pro aliorum virtute (eadem autem est ratio, de aliis bonis à Deo collatis in alios) gratias agas, sed quod per alios nobis multa attingunt bona. Nam si decem iusti reperi fuissent in Sodomitibus, haud quaquam passi fuissent quae passi sunt. Ergo pro aliena quoque fiducia gratias agamus. Ea quoque, consuetudo iam olim in Ecclesia plantata est. Sic & Paulus gratias agit pro Romanis, proque Corinthiis, proque uniuerso terrarum orbe. Neque verò mihi dixeris, non est hoc meum beneficium. Etenim ut tuum non sit, tuum debet agere gratias, quod tale est tuum membrum. Quoniam & alioqui quod alienum est, tuum facis per gratiarum actionem, efficiensque, corona particeps, & ob eam rem capies & ipse donum.*

111. *Secundò, Pro personalibus. Si ingratus est, qui pro communibus beneficiis Deo non agit gratias, multò magis, qui personalium & propriorum ostendit se immemorem. Hoc in nouem leprosis à Christo curatis valdè improbatur S. Bernardus: Hec, heu non inuenitur, qui redeat, & agat gratias Deo, nisi hic alienigena: nonne decem mundati sunt, & decem ubi sunt? meministi verba Saluatoris hac esse, nonne illorum ingratitudinem arguentis. Bene siquidem orasse, obsecrasse, postulasse leguntur, qui leuauerunt vocem, dicentes: Iesu Fili David miserere nobis, sed desuit illis quarta, quam adiecit apostolus, gratiarum actio: quando non redierunt, nec egerunt gratias Deo.*

112. *Porro inter personalia beneficia, præcipuum locum obtinent ea, quæ S. Bernardus recenset, & gratiarum actione prosequi iubet: In quotidiana, inquit, Exercitiis & bellis quæ nullâ horâ à Deo in Christo viuentibus desunt, à carne, à mundo, à diabolo, sicut militiam esse vitam hominis super terram, necessanter experiri inuobismetipsis, quotidiana necesse est cantica, pro affectu victoris innouari. Quoties tentatio superatur, aut vitium subiungatur, aut imminens periculum declinatur, aut laqueus insidiantis deprehenditur, aut amosa & inueterata quæcumque anima passus, semel perfectus, sanatur, aut multum diu, concupiscit, & sapius petita virtus, tandem aliquando Dei munere obtinetur, quid nisi toties iuxta prophetam, personat gratiarum actio, & vox laudis, & ad singula quæque beneficia benedicatur Deus in donis suis? Alioquin ingratus reputabitur, cum discussio venerit, qui non poterit dicere Deo: Cantabiles mihi erant iustificaciones tuae, in loco peregrinationis meæ. Et ad singulos profectus vestros, iuxta ascensionem, quas quisque in suo corde disposuit, singula sunt cantica deprecanda, ad laudem & gloriam promouentia. Verumtamen, inter beneficia diuina personalia, suadeo omnibus*

Deo seruentibus feruenter & fideliter, peculiari quodam affectu, & efficacità gratæ mentis, Deo gratias agere, saltem quater in die (nimirum manè in matutinâ meditatione; deinde ante prandium, in examine conscientie, vel alio tempore simili, tum tempore sacrificij Missæ, denique ante somnum) pro his beneficiis, præter alia personalia (vti sunt conuersio ad Sanctam Fidem, vel ad bonam vitam, vocatio ad statum religiosum, vel sacerdotalem, & his similia.) Sed primo loco gratiarum actione honoranda est, diuina misericordia quæ te vel ab hæresi ad fidem Catholicam, vel catholicum à vitâ improbâ & peccatorum cœno ad vitam meliorem & castam traduxit, & fortè sæpius tanquam canem redeuntem ad vomitum, à foribus peccatorum sacra confessione abluir. Docuit hoc Christus D.S. Brigittam, quam cum accipisset in Sponsam, dixit: *Ad Sponsam pertinet paratam esse, quando Sponsus voluerit nuptias facere, vt sit ornata decenter & munda. Tunc benè mundaris, si cogitatio tua sit semper circa peccata tua: (hoc est, semper, certis temporibus ad hoc à te destinatis, paulò ante num. 114. commemoratis) quomodo te in baptismo de peccato Ade mundani: quoties in peccata lapsam, te supportauit & sustinuit.*

114. *Primò pro prorogatione vitæ & sanitatis. Cui enim, vt ait S. Bernardus, Quamlibet horam nobis ad agendam penitentiam, ad obtinendam veniam, ac acquirendam gratiam, ad promerendam gloriam, miseratio conditoris indulgeat, & cum vita hæc appelletur à S. Gregorio Nazianzeno, vita mercatoris, à S. Chrysolomo, tempus seminandi; & quidè tale, vt die sola liceat pariter & semina pargere, & messem facere virtutum, vt idem alibi dixit; Eximium Dei beneficium est, diu viuere, & sanitate frui, ad congregandos innumeros Thesauros meritorum, innumeras gloriæ coronas allaturorum. Quia enim in hac vita, inquit S. Gregorius Papa, Nobis est discretio operum (quæ plura esse necesse est, vbi est longior vita benè traducta) erit in illa procul dubio discretio dignitatum, vt quòd hic alius alium merito superat, illic alius alium retributione transcendat.*

115. *Secundò pro humiliationibus præteritis & præsentibus: vti sunt Calumniæ, seu falsæ accusationes, sinistra & iniqua interpretationes nostrorum verborum, & factorum & omissionum, & intentionum, famæ denigrationes apud æquales, vel inferiores, & his similia amori proprio immortificato molesta. Magnum enim Dei beneficium est, vel sæpè vel perpetuò humiliari, & deprimi ab aliis, & non promoueri ad gradus & officia speciosa mundi iudicio. Idèo talis status cui contingit Deo permitte, maximum beneficium est, ob ingentes occasiones meritorum, & post mortem altissimæ gloriæ in cælo consequendæ. Sicut enim Indice Christo, Qui se humiliat exaltabitur, ita quòd quis se hic magis humiliat, tolerando res sui humiliatiuas,*

1.1. Reu. cap. 2.
114. Naz. in sent. Chr. h. 3. 4. in Gen. Chr. h. 2. ad pop.

1.4. mor. cap. 42.

112. a. Cantic.

Gen. 18.

111.

112. in ingra. h. 17.

113. in in. Gen.

114. in. in. t.

liatius, magis exaltabitur in cælo, ibique magis sui exaltatione, & virtutibus maioribus, Deum magis glorificabit.

116. *Tertio*, pro tali statu (si in eo sis) in quo ob tui accusationes vel infamationes, non possis quicquam expectare pro te honorificum, sed redditus sis planè iudicio aliorum ineptus ad omnia honorifica & speciosa officia. Beata est talis anima, quam Deus in tali statu seu conditione collocauit.
117. *Quarto*, Pro patientia Dei, quâ te toties & alios peccantes tolerauit, non puniuit statim, etsi id mereris, diu expectauit ad penitentiam & conuersionem; quod peccatoribus magnum est Diuinum beneficium. Sanè piè quædam sancta & illustris Matrôna Hispana dicebat, teste P. Martino de Roa, Si diuinis attribuitur aliquod templum à se erigendum esset, se velle illud erigere *Diuina Patientia*. Loco autem templi, quod semel erigitur totâ vitâ, à nobis septius in die offerenda ei est humilis & ardens gratiarum actio.
118. *Quinto*, Peculiari affectu age gratias Deo pro te præseruato & liberato à multis malis culpæ & pœnæ, hoc est, à variis casibus aduersis & à peccatis quæ non commisit. Hoc ingens & multiplex Dei beneficium est, à paucis ita æstimatum, vt esse deberet. Sanè ethnicus Antoninus Imperator, agnoscit singulare fuisse Dei beneficium, quòd occasione peccati fuisse subductus.
119. *Sexto*, Pro tribus aliis beneficiis diuinis veluti generalibus, quibus te affectit, & afficit quotidie. Vnum est diuina electio, quâ te elegit & separauit à massa infidelium, Iudæorum, Hæreticorum, impiorum. Alterum, diuina prouidentia, quâ te in hac vitâ veluti circumduxit paternè per varios status, loca, officia, prospera & aduersa, in omnibus exhibendo tibi suos cœlestes fauores. Tertium, diuina liberalitas, quam ostendit in tot donis naturæ & gratiæ tibi concessis, & quotidie concedi solitis.
120. *Septimo*, Agendæ sunt gratiæ pro iis beneficiis quæ non cognouimus, vel non cognoscimus, Per singulos dies, inquit S. Chryostomus, vnusquisque intra se computet, non tantum communia beneficia, verum & propriè sibi collata, non tantum omnibus manifesta, sed etiam multos latentia, & que ignorantibus nobis confert. Quod etiam commendat hom. 9. & 26. in Gen. Quandoquidem enim (vt ait alio in loco) pro nostrâ salute sollicitus est, multa etiam in nos nescios beneficia confert, sæpè etiam è periculis eripit, atque alia beneficia præstat. Fons enim est Clementia, sua stuenta semper humano, generi profundens. De P. Petro Fabro in eius vita scribit Orlandinus: Aiebat, inquit, illa diuina beneficia, quæ nobis nec petentibus, nec sentientibus conferuntur, ea in primis gratis animis agnoscenda: quale est, inter Christum & Catholicos nasci, & per Ecclesiæ fidem atque parentum cum luce in lucem suscipi. Sed & ea beneficia, quæ nobis iam natis, & ad ætatem matu-

ram prouectis, occultis modis largitur Deus, gratiarum actione honoranda sunt: sepius enim sunt maximi momenti, licet à nobis non agnoscantur. Inter ea numerari possunt, illa diuinæ gratiæ & prouidentiæ auxilia, per quæ nos retinet quodammodò, ne in ea siue loca, siue personas, siue occasiones incidamus, per quas, in damnum aliquod graue, vel animi vel corporis incauti prolaberemur.

Et vt tirones sciant practicè, quomodò pro personalibus, hoc est, propriis beneficiis à Deo collatis gratias agere debeant, ponam hic formulam gratiarum actionis, quam quidam ex nostrâ Societate, simplex fraterculus, vsurpabat aliquoties in die, à quo eam immediatè extorsit. Poterunt alij ad huius imitationem facere meliorem, vel hac vt, mutatis mutandis. *Sanctissime & dilectissime ac dulcissime Domine Deus & Pater meus, ago tua diuina maiestati gratias, in vnione meritorum & omnium actionum D. N. Iesu Christi, purè propter te pro his beneficiis sine meritis meis, immò cum demeritis meis, à te mihi collatis: pro beneficio creationis & conseruationis, Redemptionis, sanctæ Fidei, vocationis ad Societatem, conuersionis ad bonam vitam, tuæ patientiæ intolerati & non punitis tot meis peccatis, pro liberatione & præseruatione mei à tot malis culpa & pœnæ: pro tuâ mei electione & segregatione à tot peccatoribus te non curantibus, pro diuina prouidentia tuâ, quâ me hætenus in variis itineribus, locis, occupationibus, per prospera & aduersa dir existi: pro magna liberalitate tuâ, quam sine meritis meis, immò cum demeritis, demonstrasti mihi, in tam multis gratiis & beneficiis mihi concessis: pro tribulationibus variis, à te mihi partim immisissis, partim permisissis: pro detractionibus, insaniis, accusationibus, degradationibus, alijsq; humilitationibus mei: pro pecuniis, quando iis pro tua gloria indigebam, suppeditatis: pro felici successu negotiorum à me tractatorum: pro gratia, quam habeo apud homines, eam non quærens: pro bono oris habitu, pro felicitate exonerandi corpus quotidianâ: pro prorogatione vitæ, memoriæ, & sanitatis, pro sanationibus mei in variis infirmitatibus: pro beneficiis hodie mihi collatis, N. N. pro beneficiis tuis naturalibus & supernaturalibus, mihi ignotis, & à te mihi concessis nescienti, non petenti, non desideranti, sed is indignissimo: sed maxime pro illo beneuolo tuæ diuinæ dilectionis & misericordiæ erga me affectu ex quo omnia tua beneficia diuina in me indignissimam hætenus emanarunt. Gloria Patri & Filio, & Spiritui Sancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.*

Et sic alia particularia Dei beneficia, etiam minutissima, recolenda sunt, & gratiarum actione prosequenda. Quæ gratitudo erga Deum, miram & inexplicabilem conciliat Dei liberalitatem erga eum, qui se ita gratum ei ostendit.

Quarto, Pro aduersitatibus, & calamitatibus communibus & vniuersalibus. Et pœnæ & supplicia, inquit S. Ioannes Chryostomus, Beneficia sunt,

in eius
Vita.

h. 72. ad
POP.

h. 26. in
Gen.

l. 2. c. 2.

121.
h. 26. in
Gen.

font. & Dei erga hominem providentiam declarant. & Dei erga hominem providentiam declarant, & misericordiae magis sunt quam poena &c. Et mens sobria, ac vigilans non solum cum feliciter res succedunt, sed etiam quando preter sententiam nostram omnia adversa eveniunt non minus gratias agit, nihilque ex reum vicissitudine remissior fit, sed magis roboratur, & infallibilem Domini misericordiam considerat, qui cum sit dives & potens etiam per res adversas, quamvis hoc intelligere non possimus, suam declarat providentiam. Nam & has Deus pro bono nostro immitit, seu ut his perget nostra peccata, ne nos in altera vita magis puniat, seu ut à peccatis præferret, ut facit medicus, præferuendo sanos à morbis, dans medicinas amaras, & inurens cauteria. Vnde S. Chrysostomus, *Quemadmodum, inquit, medicum non solum nutrientem, sed & fame excruciantem, & prementem, & secantem observamus; ita etiam oportet Deum laudare, pro omnibus, & cum puniri, sive ut probet virtutem, quemadmodum probavit Tobiam, Quia acceptus eras Deo, necesse erat, ut tentatio probaret te, dixit Angelus Raphael, Tobiae seniori; sive ut det occasionem meritorum, & bonorum exemplorum aliis, ut Spiritus Sanctus Tobiae: Hanc tentationem ideo permisit Dominus venire illi, ut posteris daretur exemplum patientiae eius, sicut & S. Iob. Qui tot calamitatibus pressus, quot nullus nostrum unquam premitur, tamen gratias egit Deo: Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum. Quam gratiarum actionem S. Chrysostomus ait, *Mais bonum esse, quam Eleemiosnam dare pauperibus: & hæc verba, dixit, superare omne sacrificium. Ideoque talis gratiarum actio pro calamitatibus, & adversis, fuscè commendatur à S. Basilio. Et hic affectus, ut ait Abbas Isaac apud Cassianum, commendatus est nobis à Christo, dum iubemur dicere: Fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra. Quod nemo ex affectu dicere prævalebit, nisi is solus, qui Deum credit omnia, quæ videntur vel adversa vel prospera, pro nostris vicissitudibus dispensare, magisque eum pro suorum salute & commodes providum atque sollicitum, quam passivus esse pro nobis. Et ita S. Leo Papa iubet agere gratias, pro sterilitate & mala messe, Et quidem S. Basilii, tunc uberioris gratias agere vult Christianum, ut qui plane noverit, quia quem diligit, erudit, & castigat, flagellat autem omnem filium quem recipit. Sic David, mortuo filio parvulo, procul dubio gratias acturus Domino, pro poena (quæ ei minatus erat, prædicta per Nathan Prophetam morte filii ob peccata commissa) ingressus est domum Domini, & adoravit. Merces calamitatum, adoratio inquit S. Chrysostomus. Sic docemur facere Isaac 12. 1. Et dices in die illa: Confitebor tibi Domine, quoniam iratus es mihi. Ut autem gratissimo accipiamus adversitates omnes, & communes aliis, & nostras proprias, considerandum est, eas accidere ex divinâ providentiâ id volente. Vnde cum Maria Diana magnæ sanctitatis Lancicy Opusc. Tom. 2.**

tis femina S. Teresie familiaris, discipula P. Vita P. Balthazaris Alvarez, quodam die coram SS. Sacramento tremeret ac de frigidis severitate quereretur, dixit illi Dominus: Ego id facio, & tu conquereris? Idem nobis dici putemus à Deo, cum nos aliquid adversi sive in corpore sive in animo cruciat. Proinde gratias agamus Deo, quia in bonum nostrum talia dirigere dignatur.

Hos imitatus est noster Pater Petrus Faber, quemadmodum legimus apud Orlandinum in eius vita: *Gratias putabat agendas, easque agebat ex animo Divinae Maiestati, pro publicis animadversionibus atque suppliciis, pro annonæ caritate, & fame, pro armorum strepitu, atque bellorum, pro terrarum motibus, & eluvionibus, pro pestilentia, pro vastitate, pro aliis denique huiusmodi caelestis iræ flagellis, dolebatque vehementer, quod ea homines non agnoscerent, nec in Dei beneficiis, qui ea disciplina gratiâ immittit hominibus, numerarent. Et ut idem alio in loco, de eodem scribit: Alienis angoribus angebatur, & magis dolentibus condolebat, quod bonum sui mali pauci perpendere, nec calamitatem à Deo sentirent, in eam boni sui causâ. Ita gratitudo Fabri erga Deum, solis beneficiis prosperis non pascabatur, quia erat perfecta gratitudo. Nam, ut ait S. Antiochus, hoc insigni argumento inter noscitur, qui nihil sicut gratias agit, dum inter medias deprehensus calamitates, toto pectore gratias agit Deo. Porro S. Chrysostomus h. 9. in ep. ad Ephes. non tantum pro afflictionibus ait Deo esse agendas gratias, sed etiam pro ipsa gebennâ, pro poenis & suppliciis, quæ sunt illis: ea enim res valde iuvat eos qui animadverunt. Profrano metus gebenne imponatur cordibus nostris.*

Verum si comparemus inter se gratiarum actionem pro beneficiis prosperis, & aliam pro adversis, hæc videtur esse præstantior auctore S. Chrysostomo. Nam, ut ait, *In bonis gratias agens, reddidisti debitum: qui male affectus gloriâ afficit, debitum acquirit. Ut ilius autem est & gloriosius, Deum acquirere debitorem, quam Deo solvere creditor; Deo dare, quam reddere. Siquidem, ut ait S. Basilii, Quam pro accepta gratia rependit gratiarum actionem in numerum refert, & habet beneficii loco. Aliam huius rei causam dat S. Hieronymus: Christianorum propriè virtus est, etiam in his quæ adversa putant, referre gratias Creatori: nam in beneficiis Dei, quæ nobis accedunt, gratulari, hoc & Gentilis facit & Iudæus, sed iuxta Apostolum, hæc virtus est maxima, ut in ipsis periculis atque miseriis, gratia Deo referantur; & semper dicamus: Benedictus Deus, innoxia nescio sustinere, quam mereor: hæc ad mea peccata parva sunt nihil mihi dignum redditur. Hic animus Christiani est, hic crucem suam tollens, sequitur Salvatorem. Porro hæc gratiarum actiones fieri possunt brevissimis orationibus iaculatoriis, sed fiant ferventer. Nam Cassianus de Aegyptiis Monachis scribens, ait: Ut ilius censent brevius fieri illud quidem, ut frequentius Dominum deprecantes, iugiter eidem coherere possimus; hoc verò, ut*

insidiantis diaboli iacula, qua insurgere nobis tunc praecipue, cum oramus, insidit, succincta breuitate vitemus. De iisdem breuium orationum affectibus saepe iteratis, & operi manuum adiungi solitis, vltra horas canonicas, quas per temporis intervalla recitabant, loquens, dixit: *Preces & orationes per singula momenta miscentes, totum diei tempus absumunt, & plus est id, quod incessanter offeritur, quam quod per temporis intervalla absoluitur; & gratius est voluntarium munus, quam functiones, quae Canonicam compulsionem (scilicet horae Canonicae obligatoriae) redduntur; hoc quoque David gloriosius exultante, cum dicit: Voluntarie Sacrificabo tibi. Et, Voluntaria oris mei beneplacita sint tibi.*

1.3. Inft. cap. 2. Similia docet Abbas Isaac: Frequenter, inquit, sed breuiter est orandum, ne immorantibus nobis, inferere aliquid possit cordi nostro, insidiator inimicus. Quem morem commemorat & probat in Monachis Aegypti S. Augustinus. Et S. Benedictus monet: Breuis debet esse, & pura oratio, nisi forte ex affectu inspirationis Diuinae gratia protendatur. Quod ait Turrecremata, de priuata oratione intelligendum esse.

123. Quocunque ergo beneficio excitetur gratiarum actio, siue dulci siue amaro, Deo grata est, frequentanda est, meritoque a S. Chrysostomo appellatur gratiarum actio, magnus thesaurus, magna diuitia. Et a S. Theodoro Studita, euidens Diuini amoris indicium. Qui Sanctus tanti fecit hunc gratiarum actionis affectum, vt dixerit: Cum salute nostra molienda complures modos largitus est Deus tui vnus primusq; est. Gratiarum actio, idque confirmat Apostoli autoritate: Ait enim, inquit, Apostolus: Primum gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus vobis, &c. ac nusquam non offenditur, non agens gratias. Qui extat & in scala (Climaci) praemittit gratiarum actionem precibus oportere. Quod etiam docet S. Basilus.

124. Pro minimis etiam gratiae agenda: (quanquam nulla Dei beneficia sunt minima, sed spectata nostra vilitate & indignitate, ac Supreme Nominis infinita Maestate, omnia sunt maxima) vt monet S. Chrysostomus: Non pro magnis solum, verum etiam pro minimis gratiae agenda sunt. Idque cum magno affectu, vt docet S. Bernardus: Felix, inquit, si se alienigenam reputans, etiam pro quibusuis minimis beneficiis, non minimas refert gratias, gratuitam esse non dubitans, neque dissimulans, quod alieno impenditur & ignoto.

Idem alibi: Nulla Dei dona, debita gratiarum actione frustrentur, non grandia, non mediocria, non pusilla. Denique iubemur colligere fragmenta ne pereant: id est, nec minima beneficia obliuisci.

125. Scribitur in vita B. Baptistae veranae Franciscanae, Christum Dominum ei dixisse: Si nunquam amplius peccares, & plures penitencias faceres tu sola, quam fecerint omnes Beati, & tot lacrymas spargereres, vt faceres aliud mare, & tot penas patereris, quot posses pati, non sufficeret id ad gratias agendas mihi, pro minimo beneficio, quod tibi vnquam feci. Eadem alibi

scribitur dixisse: se diuinitus intellexisse cetero & clarè, Gloriosam Dei matrem, simul cum tota natura Angelicâ & humana, non esse sufficientem, ad gratias agendas caritati Diuinae, pro creatione vnus minimi floris, qui est super terram producti pro nostra vtilitate, ob respectum eius infinite excellentiae & nostrae vilitatis. Cum ergo non possimus pro vilo minimo beneficio Deo, tantas, quantas meretur, gratias agere, agamus saltè, quantas possimus: quod etiam in nostram redundabit vtilitatem. Na bene monuit S. Barlaam discipulum Iosaphat, teste S. Damasceno: An nescis, quod, quemadmodum exitium pharvacum, e magnis plerumq; morbis hominem eripit, eodem modo, etiam ob paruas res, Deo gratias agere, bona ingenia conciliat.

Qua in re excellit valde noster Pater Petrus Faber, qui, vt scribit Orlandinus, Non modò magna, verum etiam minima ac tenuiora beneficia, nec priuata solum, vt multi, verum etiam communia, vt pauci, & quae spectant ad vniuersos, ea prouide ac sibi vni collata, gratia memoria recolbat. Haud ignarus, non minus propter illa, quam propter haec, diuina liberalitati se debere. Et infra: Habeat in ore, in quocunq; Dei munere, tria praecipue ponderanda: quis, quid, quò studio largiretur, inde enim fore, vt nullum non magni aestimaretur. Atque haec nimium causa est, cur beatus ille animus, tantà vniuersae diuinitum munerum copia redundabat: quia cum sit Deus bonitatis pelagus inexhaustum, non potest eius liberalitatis fons exarescere, vbi memoretur & gratum animum, quo se effundat ac deriuat, inuenit. Quanquam spectata infinita illa Dei Maestate, quicquid ab illo deriuatur, maximum est. Si dignitas datoris insufficitur, inquit Thomas de Kempis, nullum datum paruam, aut nimis vile videbitur.

Sextò. Pro beneficiis futuris etiam gratiae agenda sunt. Qua de re Ambrosius, Tripartitum, ait: Est tempus praeteritum, praesens & futurum: quo admonemur, quòd nec praeteritorum beneficiorum Dei, vel praesentium, vel futurorum irrepere debet vlla obliuio, sed tenax gratiae memoria perseverare. Hinc Dominus docuit S. Gertrudem, gratias agere pro beneficiis etiam futuris.

Septimò. Pro iis, quae Deus conferret, si non impediremus nos nostris peccatis, effusionem eius beneficentiae. Magnum enim beneficium est habere Deum ita propensum ad beneficendum nobis, vt teste S. Chrysostomo, Quemadmodum parturiens cupit emitti foetum, ita ille cupiat effundere misericordiam: & quòd, vt Christus Dominus dixit S. Brigitta, Paratior sit dare, quam aliquis petere. Ex altera parte, cum, vt dicebat S. Pater noster Ignatius, per pauci sint ac fortasse vix vilius, qui perfecte intelligat, quantum Deo volenti in eo operari, ipse impedimento sit, quantumq; Deus in nobis efficeret, nisi a nobis ipsis impediretur, merito gratiarum actione tenerrimam debemus honorare hanc Dei erga nos propensionem, eamque loco beneficii habere, (vt solemus hominum benivolentiam erga nos, instar muneris colere) &

1.3. Inft. cap. 2.
 Plu. 53.
 Pfa. 118.
 108.
 Coll. 9.
 cap. 36.
 ep. 121. ad probant.
 c. 9. c. 20.
 Regul. in Cóm.
 Reg.
 h. i. ad pop.
 fer. 89.
 fer. 29.
 Rom. 1. 8.
 Const. mon. c. 1.
 124.
 h. 16. in Math.
 cont. vit. iogra.
 fer. 51. in Cant.
 4. p. Chr. S. Frap. to. 1. l. 7. cap. 2. 4.
 c. 10. ibid.

c. 16. vit.
 1. 2. c. 2. vita.
 1. 2. de im. cap. 10.
 126.
 l. de Caii cap. 8.
 1. 4. c. 24. infra. diu. piet.
 127.
 or. de B. Philog. 1. 1. Rec. cap. 15.
 Rib. 1. 5. cap. 10.
 pra-

præuenire Dei laudatione, illa beneficia, quæ in nos conferret, in ipsi nostrâ locotidiâ oblistere-

mus. *Oratio.* Agendæ sunt postea gratiæ, pro quibus antea non egimus gratias. Ideo Pater Petrus Faber deplorabat, & suam (et si immeritò suam, quia, vt ibidem scribit Orlandinus, perpetuò diuinorum recordatione munerum replebatur os eius laude, & mens eius semper noua cogitabat argumenta gratiarum) deplorabat, inquam, suam, & ceterorum hominum in retractandis tot Dei donis incuriam: tam sacrificiorum procuratione nonnunquam peccat, non ita exprobat. Vt enim in se, sic & in aliis hunc memorem animam adamabat, immemorem non ferebat. Hanc ob causam idem Pater Petrus Faber, vt legimus in eadem vita eius, cum beneficia aliis à

Deo collata, sensibus se eius obicerent, actis Deo pro illis, nomine Dominorum & possessorum eorum, gratias, pro eisdem petebat veniam, ne forte sui largitoris oblitus, velut abesse ad pabulum pecudes, vnde bona illa acciperent, non sentirent. Meritò hac de re vir sanctus fuit sollicitus. Hæc enim omisso gratiarum actionis, pro acceptis à Deo beneficiis, occludit fontem gratiarum caelestium, nobis mendicis summè necessarium. Quæ de re præclare differit S. Bernardus: *Omnino mouet me, Frater mei quid sibi velit, quod minus erga nos nunc liberalis diuina clementia videatur, vt quibus tanta contulit non rogantibus, non desiderantibus, imò & fortasse recusantibus, tunc orantibus, obsecrantibus, postulantibus, sepsimus, imò contumèdè minor videtur negare? Quid enim putamus, carissimi: abbreviata est manus Domini, an forte thesauri gratiæ defecerunt? Quid, inquam, putamus, vtrum voluntas mutata sit, an immutata, facultas? Neutrum sanè de eo asstimare licet. Neutrum fas est credere de omnipotenti & immutabili Maiestate. Quid sibi vult ergo, quod incessanter orantes, obsecrantes, postulantes, non exaudit, quibus tantam & tam gratissimam misericordiam prerogauit: &c. Et post multas, hæc ait, nos non exaudiri, quia sumus ingrati, quia non agimus gratias Deo pro beneficiis acceptis.*

Nond. Pro quibus non tantas egimus antea gratias, quantas deberemus vel possemus, nunc, velut id compensando, agamus. Et quod S. Thomas Aquinas in Prosa illa Ecclesiastica de SS. Eucharistia scriptum reliquit, hoc de omnibus aliis beneficiis vsurpare possumus: *Quantum potes, tantum aude, quia maior omni laude, nec laudare sufficit.* Spectat enim infinità Dei Maiestate, & nostrâ vili conditione, ac demeritis tam multis, singula Dei beneficia, infinitam quodammodo exigunt à nobis gratiarum actionem, cui præstandæ impares cum sumus, conari debemus, vt quàm maximas gratias agamus. Hinc de Beatus in caelo spiritibus scribens B. Laurentius Iustianus, *Omnis, inquit, laudatio, cuncta ipsorum exhibitio gratiarum, votis eorum impar est; seq. vltra se affectu extendentes, quantum valent, actu laudant: plus verò affectu, quàm laude perficiunt.* Ideò P. Petrus Faber commouebatur animo vehementer, quod cum

tam multis varijsq; modis sese ei diuina bonitas elargiretur, non is quoque totum sese Deo dederet & effunderet. Et id quidem ille præ humilitate & modestia de se sentiebat; vidimus enim eximia argumenta raræ eius admodum gratitudinis, quæ diuina beneficia omnia, & communia & propria, & parua & magna, & prospera & aduersa, proferebatur.

Decimò. Pro iis, quibus abusi sumus, vel non tam benè vsi, vt possemus, vel deberemus, nostræ vel superbiæ, vel negligentæ, vel ingratitude vitio, agendæ sunt gratiæ. Magnam debet esse incitamentum ad significationem grati animi, memoria summæ ingratitude nostræ, quam abusus beneficiorum Dei, non semel in nobis prodit. Nostro enim vitio fit, vt, quemadmodum ait Spiritus Sanctus, *Creator Dei, in odium facta sint, & in tentationem animabus hominum, & in musculam pedibus insipientium.* Quod merito deplorans S. Bernardus: *De magnis, inquit, bonis, mala oriri non minima solent, cum facti eximij de bonis Domini, vtimur donis tanquam datis, non amamus gloriam Deo. Ita profectò, qui maximi videbantur pro accepta gratiâ, pro non retributâ minimi reputantur apud Deum; pessimum dixisse debueram.* Nam verè absque dubio, eò quisque pessimus, quod optimus, si hoc ipsum, quo est optimus, adscribit sibi, nempe, pessimus hoc. Quod si dicat quis, *Abstineo, agnosco gratiâ Dei sum id quod sum, studeat autem captare gloriam pro gratiâ quam accipit, nonne fur est & latro: Quid nequius seruo vsurpante sibi gloriam Domini sui?*

Vndecimò. Pro iis quoque prosperis beneficiis, quæ in somno perceptimus, partim veris partim imaginatis, de quibus somniauimus (hoc est, quæ et si ipsa non percepimus, tamen somnians in somniis nos percepisse somniauimus) Deo sunt agendæ gratiæ. Vera beneficia sunt, quietè dormire, sine vllò morbo, vel dolore, nullis dæmonis illusionibus coinquari, sed illis resistere. *Nonnulli, inquit S. Ioannes Climacus, in ipsis quoque somnis, accedentes ad se dæmones, ignominiosè & contumeliosè castigant, impudicissimè mulerculas de castitate admovent.* Ideò S. Augustinus grato animo id coram Deo commemorauit: *Domino memores mandatorum tuorum, etiam in somnis resistimus.* Sic S. Franciscus Xauerius obiectâ in somnis specie mulieris se contingere tentantis, ad eò exhorruit, vt magnam sanguinis copiam è naribus profuderit, pudicitie cultor eximius. Imò inter rara doni castitatis diuinitus concessi signa, recensetur concupiscentiæ motus & titillationes impuræ libidinis, somni tempore non exurgentes. Alia beneficia per somnium imaginata sunt, dum contingit nos somnians quali orauerimus, Missæ sacrificium celebrauerimus, vel SS. Eucharistiam acceperimus, vel à periculo aut infortunio aliquo liberati, vel præseruati fuerimus, vel aliquem insignem actum virtutis, in periculosa aliqua occasione, per somnum nobis representata, edideri-

178.
179.
180.
181.
182.
183.
184.
185.
186.
187.
188.
189.
190.
191.
192.
193.
194.
195.
196.
197.
198.
199.
200.

130.
Sap. 14.
11.
ser. 84. in
Cant.
131.
gr. 27.
col. vlt.
1. 12. de
Gen. ad
liter. c. 15.
Turf. l. 6.
c. 6. vitæ.
Cass. l. 6.
Inst. c. 10.
20 12. &
Coll. 7.
cap. 2.

mus: vel dum, postquam euigilauimus, agnouimus nos liberos esse ab illo infortunio, quo dormientes videbamur oppressi. Sic dum somniauimus nos aliquid malè vel indecenter fecisse, & expergefacti, agnouimus, non rem sed merum somnium fuisse, id ipsum gratiarum actionem meretur, quòd Deus nos præsauerit, ne te ipsa tale quippiam indecens committeremus: & his similia perceperimus, quæ si exgratitudinis affectu, gratâ memoriâ recolantur, valdè Deo placent, eiusque diuinum cor excitant; ad vberiora beneficia in nos conferenda rē ipsa, quando videt, ex sincero nostro grati animi affectu, etiam speciem ipsam & vmbra beneficiorum eius, grato à nobis animo acceptari. Præterea, cum in talibus latis somniis, solatium quoddam sentire soleamus, hoc solum, exposcit gratiarum actionem, quia verum & reale beneficium Dei est, uti fuit & illud, et si præstantius, quod Salomoni somniantis contigit 3. Reg. 3. Quamquam & pro rebus tristitiam in somno generantibus, gratiæ agi possunt, quia talia somnia, vel ad Cantelam, vel ad expianda peccata immittuntur. Dixi, talia immitti ad cantelam, quia, qui verè humiles sunt, & ex instinctu humilitatis, semper se ipsos timent, ex omnibus rebus sumunt occasionem cautè procedēdi, emendandi emendanda, ac perficiendi perficienda. Ad expianda quoque peccata conducunt talia somnia, à quacunque tandem causa orientantur, dum homines eorum occasione excitant se, diuine gratiæ beneficio, ad dolorem de peccatis, quæ omnium nostrorum malorum sunt causa.

132. *Duodecimè.* Agi possunt gratiæ, imò debent, si quæ vel malè facta aut dicta à nobis sunt, scandalum tamen aliis occasionem & mali specimen exempli, Dei beneficio non dederunt. Sic noster Pater Petrus Faber, uti de eo scribit in eius vitâ P. Nicolaus Orlandinus, *agebat Deo gratias, quòd cum tam multa (vt sibi videbatur, ex humilitatis affectu) tot in locis ac circulis deliquisset, nihil tamen à quoquam, quantum ipse nosset, animaduersum notatum, esset, vnde posse offendere.*

133. *Decimotertid.* Age quoque gratias Domino, pro beneficiis, quæ præstant creaturis irrationalibus, maximè animalibus, in eorum production, educatione, conseruatione, multiplicatione, à contrariis defensione, infirmantium curatione, recreatione. Cum enim hæc omnia beneficia præstet benignissimum eorum Domini Dei tui, suis creaturis, ex amore paterno erga genus humanum, æquum est, ut nos filij eius, gratitudinis ergo pro illis ei gratias agamus. Occasiones autem has gratias agendi esse possunt duæ: Prima, Cum nobis non occupatis aliâ piâ cogitatione, incurrant in oculos. Secunda, Cum eas videmus se recreare; Exempli gratiâ, saltantes vel ludentes, equulos, hædulos, ouiculas, catellos, cantantes auculas, & his similia. Non potest

credi quantoperè placeat Deo hic gratitudinis affectus, ex amore eius procedens. Et hic est vnus modus practicus, per creaturas ascendendi ad Deum.

Ceterum in omnibus istis actibus, quibus gratias agimus Deo pro beneficiis eius, peculiari studio intendendus est animus ad gratitudinis demonstrationem, magis ad gratias Deo agēdas, pro beneuolo affectu, quo mouet creaturas ut nobis beneficiant, quam ad ipsum donum & beneficium quod à creatoris percipimus. Quia maius beneficiū Dei est, quòd Deus tanta Maiestas, tam vilibus & indignis creaturis suis dignetur aliquid velle conferre & benefacere per creaturas, quam ipsum donum eius, ut receptum à nobis, Idèd Deus Pater S. Catharidial c. 72. nax Senensi dixit: *anima qua peruenit ad statum amoris perfecti, cum à me recipit munera & gratias, non respicit solummodò donum meum, sed oculo intellectus inuenitur mea caritatis affectum, quâ sibi munus contuli.* Sic fecit S. Daniel Propheta, viso prandio sibi per Habacuc, Angelicâ manu portatum, allato: *Recordatus es mei Deus, & non dereliquisti diligentes te.* Hoc sensu dixit S. David: *Quid est homo quod memor es eius aut filius hominis, quoniam visitas eum?* Sic S. Iob: *Et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos.*

135. *Decimoquartè,* agenda sunt Deo gratiæ pro beneficiis collatis eius inimicis. Hi sunt, demones, animæ damnatorum ad pœnas æternas inferni, heretici, schismatici, Iudæi, Mahometani, Ethnici, catholici seculè viuentes, reprobi ad pœnas inferni ob præuicia eorum scelera ab iis verè penitentia non expianda, destinati. Cum enim omnes horum classes, magnis beneficiis à Deo affecti fuerint & sint, inter quæ, est hoc, quòd Deus ad infernum detruos, minus punit quam sint promeriti, & ut Theologi loquuntur, punit eos *citra condignum* ante eorum damnationem, & post damnationem, Deo gratias non agant pro perceptis beneficiis; & cum ij qui viuunt in malâ fide & vita, aut non agant gratias, aut non tam Deo acceptas, uti sunt gratiarum actiones iustorum, rectâ fide & vitâ piâ Deum colentium; ideo ex amore & reuerentia erga Diuinam Maiestatem, æquum est, ut reddantur à iustis, per modum cuiusdam supplementi & compensationis, gratiarum actiones. Placet enim valdè Deo hæc sollicitudo bonorum eius seruorum, ex amore & reuerentia erga illum profecta. Sic S. Davidi magnopere placuit, humilis deprecatio Abigail bonæ uxoris mali Nabal, cum ei, iratus esset David (1. Reg. 25.) ob malè expeditos famulos suos, victus penuriâ laborantes, & à Nabal subsidium petentes, ab eo negatum iis, non sine conuictio & contumelia.